

PÍSEMNÁ PRÁCE Z PŘEDMĚTU FILOZOFIE

Jméno a příjmení:

Datum:

POZOR: test je zpracován formou tzv. multiple-choice otázek, což znamená, že ze všech možností u každé otázky vyberete a označíte křížkem pouze ty pravdivé. Pravdivé mohou být všechny odpovědi, ale také mohou být všechny odpovědi nepravdivé. Pokud křížkem označíte tu odpověď, u které nakonec zjistíte, že není pravdivá, celé pole zatřesené křížkem začerníte (takto začerněné pole je poté chápáno jako nezatřesené). Za bezchybné vyplnění otázky (všechny čtyři možnosti označeny správně) získáváte 4 body, za jednu chybu získáváte 2 body, dvě a více než dvě chyby znamená 0 bodů. U otázky rozbor textu dostáváte za každou správnou odpověď určitý počet bodů. Celkem můžete získat 15 bodů. U otevřených otázek – celkem jich v textu naleznete 5 – získáváte u každé otázky 0-10 bodů.

●●● I. Přečtěte si následující texty

Text A.

Když nahoře nebesa nebyla pojmenována,
dole země jménem nebyla zvána,
tu prastarý Apsů, jejich zploditel,
a životadárná Tiámat, rodička veškerenstva,
své vody smísili dohromady.
Nevynořily se pastviny, rákosové houštiny nebylo vidět.
Když žádný bůh se ještě neobjevil,
jménem nebyl nazván, osud žádnému nebyl určen,
tu z jejich lůna bohové byli stvořeni.
Lachmu a Lachamu se objevili
a jménem byli nazváni.
Dříve než vyrostli a stali se silnými,
Anšar a Kišar byli stvořeni, mocnější než oni.
Dny se množily, léta narůstala.
Anu, jejich syn, svým rodičům byl roven,
Anšar svého prvorozence Ana sobě rovným učinil,
Anu k obrazu svému Nudimmuda zplodil,
a on Nudimmud, svých otců byl vládcem.
Bystrý, moudrý, silných paží, mnohem mocnější neměl
rovného mezi bohy, svými druhy.

Text B.

Bůh je jeden, jediný mezi bohy a lidmi, bez podoby se
smrtnými jak co do tělesného vzezření, tak co do myšlení.
Celý vidí, celý myslí, celý slyší.
Zůstává stále nehybný na tomtéž místě, není vhodné, aby se
hýbal hned sem, hned tam.
Leč bez námahy vše řídí myšlením své mysli.
Smrtníci si však představují, že bozi se rodí a že mají
lidský oděv, hlas i postavu.
Kdyby volí nebo koně nebo lvi měli ruce a mohli malovat a
vytvářet umělecká díla jako lidé, pak by koně kreslili božské
postavy jako koně, volí jako voly, a těla svých bohů by
připodobnili vždy vlastnímu tělesnému vzezření.
Etiopané říkají, že jejich bohové jsou tuponosí a černé pleti,
Thrákové, že jsou modroocí a rusovlasí.
Homér a Hésiodos přiřkli bohům vše, co je mezi lidmi
ostudné a odsouzeníhodné: krádež, cizoložství a podvod.

I.1. (4 body) Porovnáme-li text A. a B. pak:

- A) text B. je analytičtější, protože se snaží svá tvrzení dokazovat
B) text A. je filosofický, text B. náboženský
C) text B. se neodvolává na žádnou autoritu, kromě rozumu a "rozumnosti"
D) text B. je na rozdíl od textu A. kritický

☐	1.
☐	1.
☐	
☐	

I.2. (4 body) Porovnáme-li text A. a B. pak:

- A) reprezentují rozdíl mezi filosofií a mýtem, neboť text A. je mytický, text B. filosofický
B) pak text B. musel vzniknout v řecké kulturní oblasti nebo v její blízkosti
C) pak text A. musel vzniknout v řecké kulturní oblasti nebo v její blízkosti
D) alespoň jeden z textů pochází z presokratického období, protože řeší otázku božích vlastností

☐	1.
☐	2.
☐	
☐	

II. (4 body) Pokud porovnáme mytický a filosofický pohled na svět

- A) bude pohled mytický vyžadovat psanou podobu
- B) bude pohled filosofický svojí podstatou “kritický”
- C) bude pohled filosofický “říší absolutní pravdy”
- D) budou oba dva pohledy více-méně stejné

☐	2.
☐	
☐	
☐	

III. (4 body) Pojem arché

- A) zajímá především presokratické myslitele a je lhostejný sofistům
- B) zajímá presokratické myslitele i sofisty
- C) znamená “počátek”, “podstatu”, “původ”
- D) znamená “začátek” (v čase), “příčinu” “úvod”

☐	3.
☐	
☐	
☐	

IV. (4 body) Aristoteles

- A) se domníval, že můžeme v našem pozemském světě použít empirické vědy, protože tento svět je nedokonalý stejně jako tyto metody
- B) se domníval, že můžeme v našem pozemském světě použít empirické vědy, protože empirie je nejdůvěryhodnějším způsobem poznávání
- C) převzal od Platóna koncept Idejí, který přetransformoval do konceptu látky, formy, příčiny a účelu
- D) vynalezl predikátovou logiku

☐	4.
☐	
☐	
☐	

V. (4 body) Pokud budete mít k dispozici text ranně křesťanský a pozdně antický:

- A) bude text pozdně antický stylisticky a literárně vyšší
- B) bude text pozdně antický mít větší smysl pro konkrétní “živé” děje
- C) bude text pozdně antický krutější
- D) bude text pozdně antický více posedlý krutostí

☐	5.
☐	
☐	
☐	

VI. (4 body) Renesance byla dobou

- A) ve které úzká skupina intelektuálů získala politickou svobodu za cenu značného morálního úpadku
- B) ve které po relativně krátkém hospodářském rozkvětu následoval dlouhý ekonomický úpadek
- C) ve které vystoupil René Descartes
- D) ve které Niccolo Machiavelli rázně proměnil názory na politickou filosofii

☐	6.
☐	
☐	
☐	

VII. (4 body) Rozdíl mezi predikátovou a výrokovou logikou spočívá

- A) mimo jiné ve faktu, že výroková logika – na rozdíl od predikátové – nedokáže zkoumat vnitřní strukturu elementárních výroků.
- B) mimo jiné ve faktu, že výroková logika nepoužívá negaci
- C) mimo jiné ve faktu, že predikátová logika dokáže postihnout větší množství úvah v přirozeném jazyce než výroková
- D) ve faktu, že predikátová logika se používá na oblast možného, kdežto výroková na oblast existujícího

☐	4.
☐	
☐	
☐	

a další otázky VIII. - XV. v tomto duchu ... z faktických znalostí vývoje evropské kultury a dějin filosofie, teorie vědeckého poznání a vědecké práce, z výrokové a predikátové logiky

●er● XVI. (POZOR - jiný systém bodování - otázka analýzy textů - max. 15 bodů) Přečtěte si následující text:

Sri Chinmoy prožil nejprve řadu mystických zkušeností. Nyní dosahuje výjimečného stavu osvícenosti. Jednou za dva týdny řídí meditační seance v OSN v New Yorku pro diplomaty Spojených národů. Napsal velké množství knih o meditaci a spiritualitě a vystoupil s přednáškami na největších univerzitách světa. Je autorem stovek duchovních písní a kolem 140 000 malířských děl ... Meditujete-li nad fotografií duchovního vůdce, pokuste se identifikovat s vědomím tohoto mistra. Chcete-li se identifikovat s jeho vědomím, začněte nejdříve koncentrací nad fotografií jako takovou a pak obraťte pozornost na nějaký předmět umístěný mírně nad obočím. Právě tam je sídlo skutečného vnitřního duchovního bohatství učitele. Právě tam je sídlo třetího oka, oka vize. Jakmile se dokážete identifikovat s vnitřní realitou, dosáhnete nejlepších možných výsledků. Pokud si navíc přejete dosáhnout čistoty, představte si, že dýcháte spolu s učitelem po dobu asi pěti minut před zahájením meditace. Nechejte do sebe vstoupit pocit, že vám fotografie poskytne všechno, co hledáte. Chcete-li mír, pokuste se na fotografii dívat s pocitem, že obsahuje nekonečný Mír. Chcete-li Světlo, Blaženost, či jakoukoliv jinou božskou vlastnost, nechejte se prostoupit pocitem, že ji fotografie obsahuje, což je absolutní pravda. ... Meditujete-li nad mou fotografií, nemyslete na nic. Pokuste se pouze uspíšit své vnější i vnitřní bytí v mém transcendentálním vědomí s co největším vdechem. Pokud přijde nějaká myšlenka, ať už dobrá nebo špatná, odhodte ji prostě do mé fotografie pokaždé, když se zjeví, pokládejte ji za útok a dovolte mi přijmout ji za vás.

určete vlastnosti textu (za každou otázku je počet bodů, které můžete získat za správnou odpověď):

- text je emocionální (1 bod)
- text je zaujatý (1 bod)
- text je fundamentalistický (2 body)
- mezi jeho dvěma hlavními aktory jsou “mistr” a čtenář textu” (2 body)
- text je logicky konzistentní z hlediska obecné logické konzistence (2bod)
- text je manipulativní (2 body)
- text bude odmítnut z hlediska východisek (2 body)
- text je analytický (3 body)

●er●

XVII. - XX. (tedy 5 otázek : POZOR – jiný systém bodování – otevřené otázky, za každou 0-10 bodů)

XVII. (5 bodů) Podle Platóna i Aristotela jsou “svět” i “naše nástroje poznávání světa” rozděleny na dvě sféry (typy). Na jaké? Proč tedy Aristoteles na rozdíl od Platóna jeden typ poznání rehabilituje a který z obou autorů má blíže ke korespondenční teorii pravdy? Vysvětlete maximálně 80 slovy.

XVIII. (5 bodů) Transformujte větu: “všichni ti, co jsou lidé, jsou savci” do správně vytvořené formule predikátové logiky s tím, že proměnnou “ti” označíte x, vlastnost “být člověk” Č a vlastnost “být savec” N. Správně utvořenou formuli negujte a vytvořte takové univerzum, ve kterém budou všechny interpretace pravdivé:

IXX. (5 bodů) V dialogu Faidros Platón popisuje cestu duše k idejím. Na základě Vaší četby tohoto dialogu napište: 1. Jaká je role Bohů v této cestě? 2. Je Platonův postoj v tomto dialogu založen na nerovnosti lidí? – nutné prokázat! 3. Odmítá v tomto dialogu Platón racionální poznání – nutné prokázat! Maximálně 120 slov.

XX. (5 bodů) Zvolte si právě tři kritéria a porovnejte kvalitu textů dvou mimořádných autorů Danta A. a Machiavelliho N. Prokažte. Maximálně 100 slov.

XXI. Napište emocionální, fundamentalistický, nesofistikovaný text. Maximálně 100 slov.

●er● XXII. Rozbor čteného filosofického textu (maximálně 25 bodů).

Identifikujte dílo (název) a autora, identifikujte pasáž, kterou použijete k rozboru.

- určete ontologická východiska textu

- určete východiska textu

- porovnejte východiska vyplývající z analýzy textu a mentalitu textu – jsou v rozporu?

- určete zda se jedná o analytický text a prokažte své tvrzení